

Bijlage bij Statenvoorstel 81/16A

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1.1, tweede lid

nieuwe stal

Het uitgangspunt bij de bepalingen van deze paragraaf is dat de systematiek aansluit op het investeringsritme van de veehouderijen. Vaak in combinatie met een uitbreiding, investeert een veehouder in nieuwe stallen of in belangrijke renovaties van bestaande stallen. Op die momenten kan de investering worden benut voor emissiereducerende systemen die gemiddeld voldoen aan bijlage 2 bij deze verordening. Deze bijlage met emissie(reductie)eisen wordt periodiek aangescherpt aan de stand der techniek. De combinatie van het investeren en aanscherpen van de emissiereductie-eisen leidt stapsgewijs naar de reductiedoelstellingen waaraan alle stallen op 1 januari 2028 moeten voldoen zoals vereist op grond van artikel 1.4, tweede lid, van de verordening.

Onderdeel a, onder 1°

Gelet op het voorgaande dient de definitie van nieuwe stal aan te sluiten op de belangrijke en grote investeringsmomenten van een veehouderij. Dit zijn de momenten waarop de bedrijfsontwikkeling leidt tot de bouw van nieuwe stallen en/of het renoveren van bestaande stallen waarbij geïnvesteerd kan worden in het toepassen van emissiereducerende systemen. Daarbij is een duidelijk koppeling gemaakt met de omgevingsvergunning voor het onderdeel bouwen. Wanneer voor de nieuwbouw of renovatie van stallen een omgevingsvergunning voor het onderdeel bouwen nodig is, dan moet deze betreffende nieuwe stal voldoen aan bijlage 1.

Het omgekeerde is ook van toepassing: wanneer er een renovatie van een bestaande stal plaatsvindt waar al dan niet een omgevingsvergunning (Wabo) voor het onderdeel bouwen nodig is (bijv. bij het vervangen van de kap na schade), maar waarbij door de wijziging er geen wijziging in de Rav-code plaatsvindt, dan valt deze renovatie niet onder definitie van nieuwe stal.

Onderdeel a, onder 2°

Ten opzichte van de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013 zijn bepaalde voor de stikstofreductie relevante nieuwbouw en renovaties, conform het uitgangspunt van de verordening, onder de definitie nieuwe stal gebracht. Het betreft het plaatsen van bepaalde emissiearme systemen binnen en buiten de stal, het veranderen van putten en roostervloeren, het installeren van ventilatie- en klimaatsystemen, luchtwassers of biofilters. Deze systemen, die zijn opgenomen in bijlage 1 vragen een dermate investering dat, gezien de eis om in 2028 te voldoen aan de technische eisen opgenomen in bijlage 2 en het doel van de verordening van een algemeen dalende trend in ammoniakdepositie, deze ook zonder bouwvergunning moeten voldoen aan de emissie(reductie)eisen uit de verordening. Ook het aanleggen, aankoppelen of installeren van zo'n systeem aan een bestaande stal leidt met deze verordening tot het beoordelen van deze stal als nieuwe stal. Deze stallen worden daarmee niet meer meegenomen in de beoordeling van een toename van emissie in de bestaande stallen en kunnen daarmee ook niet gebruikt worden om intern te salderen.

Onderdeel b

Vervolgens vallen ook de nieuwe verplaatsbare dierenverblijven (zoals iglo's) onder de werking van de emissie(reductie)eisen opgenomen in bijlage 2. Hiermee kan ook voor de toename van emissie uit deze categorie een salderingsverzoek worden ingediend.

Onderdeel c

Bestaande gebouwen waarin tot nu toe nog geen dieren werden gehouden, kunnen vaak vergunningvrij worden ingericht voor het houden van dieren. Met het oog op de te behalen emissiereductie dient vergunningvrije nieuwbouw of renovatie van bestaande gebouwen met als doel om dieren te houden, ook te voldoen aan de emissie(reductie)eisen opgenomen in bijlage 2 en valt daarom onder de werkingssfeer van het begrip nieuwe stal.

Artikel 1.2 Vrijstelling vergunningplicht

Eerste lid, onderdeel a en b

In artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is een verbod opgenomen om, zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, of in uitzonderingsgevallen de minister, handelingen te verrichten of projecten te realiseren die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Op grond van artikel 2.9, tweede lid, van de Wnb geldt een uitzondering op de vergunningplicht voor 'bestaand gebruik'. Veelal is sprake van sinds jaar en dag bestaand gebruik van de betrokken percelen. Op 4 februari 2015, zaaknummer 201305073, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) een uitspraak gedaan waaruit blijkt dat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat het weiden van koeien en het uitrijden van mest nabij een Natura 2000-gebied vergunningplichtig is, omdat deze activiteiten kunnen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de habitats in het Natura 2000-gebied. Veelal is sprake van sinds jaar en dag bestaand gebruik van de betrokken percelen. Onduidelijk is echter welke onderbouwing noodzakelijk is om een beroep te kunnen doen op de vrijstelling van de vergunningplicht, bedoeld in artikel 2.9, tweede lid, van de Wnb. In de gebiedsanalyses van de programmatische aanpak stikstof 2015-2021 is rekening gehouden met de stikstofdepositie als gevolg van bestaande beweiding en bemesting, en is vastgesteld dat deze depositie in het licht van de voorziene maatregelen in het programma niet leidt tot verslechtering van de kwaliteit van de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden die in het programma zijn opgenomen. Ook op basis van het programma is echter nog discussie mogelijk over al dan niet gewijzigd gebruik en nieuw gebruik. Het voorgaande betekent dat in veel gevallen een vergunningprocedure aangewezen kan zijn. Deze onzekerheid voor de agrarische sector en de lasten voor de sector en de bevoegde gezagen, zijn voor de staatssecretaris van Economische Zaken aanleiding geweest op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 het weiden van vee en het gebruik van meststoffen vrij te stellen van de vergunningplicht in het Besluit van 9 februari 2016, houdende wijziging van het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 in verband met vrijstelling van de vergunningplicht voor weiden van vee en gebruik van meststoffen (hierna: Besluit). In verband met de inwerkingtreding van de Wnb, wordt dit Besluit per dezelfde datum ingetrokken.

Op grond van de Wnb zijn Provinciale Staten bevoegd bij verordening categorieën van projecten en andere handelingen aan te wijzen waarvoor het verbod, bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb, niet van toepassing. Deze verordening voorziet in een continuering van de vrijstelling zoals deze was opgenomen in het Besluit.

In de verordening is op grond van artikel 2.9, derde lid, van de Wnb, een vrijstelling opgenomen van het verbod om zonder vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb vee te weiden en meststoffen te gebruiken. De vrijstelling ziet op het weiden van alle soorten vee en het op of in de bodem brengen organische en dierlijke meststoffen en kunstmest. Bij het gebruik van

meststoffen gaat het, overeenkomstig de begripsomschrijving in artikel 1 van het Besluit gebruik meststoffen, om het op of in de bodem brengen van meststoffen.

Het Europees en nationaal wettelijk kader bieden hiervoor voldoende mogelijkheid. Artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn 92/43 (hierna: de richtlijn) eist een toetsing vooraf aan de hand van een passende beoordeling voor projecten of plannen die kunnen leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Uit de uitspraak van de Afdeling blijkt dat het weiden van vee en het uitrijden van mest niet is aan te merken als project, maar als 'andere handeling'. Voor dergelijke activiteiten verplicht artikel 6, tweede lid, van de richtlijn uitsluitend om passende maatregelen te treffen ten behoeve van het voorkomen van een verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats (en van verstoring van soorten) in Natura 2000-gebieden. Dit is de basis voor de generieke vrijstellingsmogelijkheid die is opgenomen in artikel 2.9, derde lid, van de Wnb. Voor zover een dergelijke verslechtering aan de orde zou kunnen zijn, zijn er voldoende instrumenten naast de vergunningplicht om tijdig te kunnen ingrijpen.

Eerste lid, onder c

In veel Natura 2000-gebieden binnen, of grenzend aan de provincie Noord-Brabant is de grondwaterstand een belangrijke randvoorwaarde voor de instandhoudingsdoelen. Rond de Natura 2000-gebieden in de provincie Noord-Brabant zijn daarom robuuste beschermingszones gesitueerd.

De waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta hanteren sinds medio 2014 een nieuw en flexibeler beleid voor agrarische beregening buiten de beschermingszones, in combinatie met waterconservering en besparing. Waterschap De Dommel hanteert dezelfde uitgangspunten maar heeft daarbij nog aanvullend beleid ontwikkeld voor overgangszones binnen de beschermde gebieden, dat per 1 maart 2015 in werking is getreden. Een flexibeler en meer gebiedsgedifferentieerd beleid sluit beter aan bij zowel de uitgangspunten van landbouworganisaties als die van natuurorganisaties, rekening houdend met de wateropgaven als gevolg van klimaatverandering.

Dit beregeningsbeleid is tot stand gekomen op basis van een passende beoordeling, zodat ook aan de eisen van de Natuurbeschermingswet 1998 kan worden voldaan. Voor de aanvullende beleidsvariant van waterschap De Dommel is een nadere passende beoordeling vastgesteld.

Voorwaarden voor vrijstelling; rekening houdend met afweging in ander wettelijk kader (Waterwet)

Als een passende beoordeling is opgesteld volgens de eisen die daaraan vanuit het kader van de Wnb of Natuurbeschermingswet 1998 worden gesteld, is het vervolgens redelijk dat de provincie het flexibele beregeningsbeleid faciliteert met een vrijstelling die rekening houdt met het beleid en de regelgeving van de waterbeheerders. Daardoor is het aanvragen van afzonderlijke vergunningen op basis van de Wet natuurbescherming voor degenen die van het flexibele beleid gebruik willen maken niet nodig, voor zover de agrarische beregening blijft binnen de randvoorwaarden van de algemene regels krachtens de keuren van de waterschappen en de nadere regels.

Artikelen 1.3 tot en met 1.7

Algemeen

Om de aantasting van biodiversiteit te keren zijn op Europees niveau natuurdoelen geformuleerd. De lidstaten moeten deze natuurdoelen realiseren ten behoeve van een Europees natuurnetwerk: Natura 2000. Een overmaat aan stikstof is met stip het grootste knelpunt bij Natura 2000-gebieden.

De agrarische sector is door de emissie van ammoniak uit stallen een belangrijke bron van stikstof. De provincie heeft daarom in 2010, op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, de Verordening

stikstof en Natura2000 vastgesteld om de emissies uit stallen te beperken en daarmee een verslechtering van de kwaliteit van de voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied te voorkomen. Om te zorgen dat de verordening optimaal kan bijdragen aan een blijvende daling van de stikstofuitstoot is de Verordening in 2013 integraal gewijzigd. Die wijziging ondersteunt tevens de transitie naar een duurzame veehouderij.

De Wnb biedt eveneens de mogelijkheid om bij verordening voor categorieën van handelingen regels stellen. Op basis van artikel 2.4, derde lid, van de Wnb zijn de huidige bepalingen van Verordening stikstof en Natura2000 Noord-Brabant 2013 'beleidsarm' opgenomen in deze verordening. Dat betekent dat er geen wijzigingen in de vereisten heeft plaatsgevonden. De bepalingen zijn wel aangepast aan de terminologie vanuit de Wnb. Tevens zijn de gevolgen van de inwerkingtreding van het Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) op 1 juli 2015 verwerkt.

Om de doelen van Natura 2000 zeker te stellen richt de PAS zich op een daling van de stikstofdepositie en uitvoering van ecologische herstelmaatregelen. Een deel van de stikstofdaling mag worden gebruikt voor nieuwe economische activiteiten. Hiervoor wordt ontwikkelingsruimte beschikbaar gesteld. Door deze nieuwe werkwijze is een provinciale depositiebank niet meer nodig. In hoofdstuk 3, 4 en 5 van de Verordening stikstof en Natura2000 Noord-Brabant 2013 waren bepalingen opgenomen met betrekking tot de werkwijze van de depositiebank. Met de nieuwe werkwijze onder de PAS zijn deze bepalingen niet meer nodig, en zijn deze bepalingen niet overgenomen in deze verordening.

Artikel 1.4 Zorgplicht voor de ondernemer

Dit artikel waarborgt dat de achtergrond stikstofdepositie, voor zover deze veroorzaakt wordt door stalemissies, op de gewenste manier afneemt. Op de ondernemer rust de verplichting om er zorg voor te dragen dat de nieuwe stallen gemiddeld voldoen aan de emissie(reductie)eisen uit deze verordening.

Alle nieuwe stallen tezamen moeten gemiddeld voldoen aan de emissie(reductie)eisen opgenomen in bijlage 2 van deze verordening. Dit biedt de mogelijkheid om intern te salderen. Een minder reducerend (stal)systeem kan worden gecompenseerd door het toepassen van emissiereducerend systeem dat meer reduceert dan geëist in bijlage 2.

Eerste lid, onder a

Dit onderdeel regelt dat het moment van indienen van de aanvraag op grond van de wet, een melding voor een activiteit beneden de grenswaarde van de PAS dan wel de Wabo-vergunning waarvoor een verklaring van geen bedenkingen in het kader van de Wnb noodzakelijk is, bepalend is voor de emissie(reductie)eisen: de op het moment van indienen geldende bijlage 2 behorende bij de verordening.

Eerste lid, onder b

Indien er voor de wijziging van een bedrijf geen vergunningplicht is in het kader van de Wnb of een meldingsplicht PAS, geldt de datum van indienen van de aanvraag om een vergunning in het kader van de Wabo dan wel de melding ingevolge het Activiteitenbesluit milieubeheer die overeenkomt met de wijziging als leidend voor de datum van de dan geldende bijlage 2.

Tweede lid

Waar het eerste lid alleen emissie(reductie)eisen voorschrijft voor alle nieuwbouw en renovaties, is de veehouder op grond van dit lid verplicht om uiterlijk in 2027 alle stallen gemiddeld aan te passen aan de emissie(reductie)eisen opgenomen in bijlage 2 of buiten gebruik te stellen, voor zover het bedrijf dan (gemiddeld) nog niet voldoet aan de in het artikel opgenomen emissie(reductie)eisen. De verwachting is dat in de periode tot en met 2027 het grootste deel van de bestaande stallen vervangen zal zijn door nieuwe stallen. Implementatie van het Besluit emissiearme huisvesting zal hieraan bijdragen. Omgelagen over alle bedrijven betekent dit, bij de in bijlage 2 opgenomen normen, uiteindelijk ongeveer een halvering van de bijdrage van de stallen in de achtergronddepositie ten opzichte van de situatie in 2008/2010.

Artikel 1.5 Actualiseren technische staleisen

De emissie(reductie)eisen worden regelmatig aangepast aan de stand der techniek. Dit is aan de orde zodra er nieuwe emissiereducerende systemen worden opgenomen in de Rav-lijst. Er zijn ook situaties denkbaar dat technieken nog niet opgenomen zijn in de Rav-lijst, maar wel dusdanig perspectiefrijk zijn dat de Commissie van deskundigen aan Gedeputeerde Staten adviseert om deze emissiereducerende systemen op te nemen in bijlage 2 van de verordening. De verordening biedt de mogelijkheid dat Gedeputeerde Staten deze voorschrijven.

Artikel 1.6 Commissie van deskundigen

Voor het aanpassen van de emissie(reductie)eisen is specifieke kennis vereist over de technische ontwikkelingen in de dierhouderij. Hierin wordt voorzien door de Commissie van deskundigen. De Commissie kan ook worden geraadpleegd in concrete gevallen. De term commissie impliceert, dat het gaat om meerdere personen, dus ten minste twee. Verder ligt de samenstelling van de commissie niet op voorhand vast. Zij is mede afhankelijk van de aard van de vraagstelling die zich voordoet.

Artikel 1.7 Monitoring

De verslaggeving door Gedeputeerde Staten is onderdeel van de monitoring. Aan de hand van de verslagen kan worden beoordeeld of de beleidsdoelstelling met betrekking tot de emissie/depositiereductie naar verwachting verloopt, dan wel of er tijdelijk of structureel afwijkingen van de verwachtingen zijn, en zo ja, wat daarvan dan de oorzaken zijn. Deze beleidseffectanalyse kan aanleiding zijn tot aanpassingen in de verordening, dan wel (nieuw) flankerend beleid (hand-aan-de-kraan-principe). De aanpassingen kunnen vervolgens zowel het instrumentarium betreffen, maar ook het tempo waarin de doelstellingen gerealiseerd moeten worden, of in het uiterste geval de doelstellingen zelf.

Artikel 2.2 Vrijstelling andere soorten

Met dit artikel wordt invulling gegeven aan de bevoegdheid om vrijstelling voor 'andere' soorten te verlenen op basis van artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb. Voor de soorten in bijlage 3 geldt voor activiteiten vanuit bepaalde belangen een vrijstelling van de verbodsbepalingen, als genoemd in artikel 3.10 van de Wnb en is vergunningplicht niet aan de orde. Op grond van de Wnb geldt de vrijstelling alleen als er geen 'andere bevredigende oplossing' is (art 3.10, tweede lid, van de Wnb in samenhang met artikel 3.8, vijfde lid, onder a). Dit zal per activiteit en op projectbasis bepaald moeten worden. Daarbij geldt te allen tijde, ook voor vrijgestelde activiteiten, de wettelijke zorgplicht (Wnb, art 1.11) voor in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Motivatie opgenomen belangen voor vrijstelling

Onder de Ffwet gold¹ de vrijstelling voor soorten voor activiteiten die onder een viertal belangen vielen. Drie van deze vier belangen komen als grond voor ontheffingverlening/vrijstelling terug in de Wnb (artikel 3.10, tweede lid, onder a, e en f). Voor een beleidsneutrale overname is een nieuw onderdeel 'bestendig beheer/gebruik in relatie tot landschappelijke kwaliteiten' opgenomen (artikel 3.10, tweede lid, onder g, van de Wnb) in plaats van het eerdere 'bestendig gebruik'.

Motivatie opgenomen soorten (bijlage 3) voor vrijstelling

Naast de voorwaarde voor bepaalde belangen waarnaar wordt verwezen, geldt de voorwaarde dat vrijstelling alleen mogelijk is indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van soorten (artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb in samenhang met artikel 3.8, vijfde lid, onder c van de Wnb). De provincie Noord-Brabant heeft Alterra opdracht gegeven om ecologisch te onderbouwen welke soorten onder die voorwaarde vrijgesteld kunnen worden middels de Verordening. Het gaat dan om eerder onder de Ffwet vrijgestelde soorten die ook onder de Nbw worden beschermd. Ook is gekeken naar eventuele extra soorten die als nieuwe nationale soort worden beschermd.

Het advies van Alterra is grotendeels gevolgd. Dat betekent dat een aantal soorten niet langer vrijgesteld zullen worden omdat de landelijke trend niet positief is en/of staat de soort als 'gevoelig' of 'kwetsbaar' op de Rode Lijst staat. Het gaat dan buning, hermelijn en wezel.

Voor de 22 vrijgestelde soorten in bijlage 3 geldt dat:

- voor 18 soorten vrijstelling is geadviseerd en overgenomen;
- voor drie soorten geen of gedeeltelijke vrijstelling wordt geadviseerd vanwege de provinciale staat van instandhouding. Het gaat om gewone en tweekleurige bosspitsmuis en ondergrondse woelmuis. Voor deze drie muizensoorten gold eerder een landelijke vrijstelling. Gezien het uitgangspunt van beleidsneutrale overname en gezien de landelijk staat van instandhouding die stabiel is of toeneemt, is besloten de vrijstelling van deze soorten wel voort te zetten. Hierbij speelt mee dat de kern van het verspreidingsgebied voor deze soorten niet in Noord-Brabant ligt en daarmee de provinciale bijdrage aan de gunstige staat van instandhouding ook gering is;
- voor één soort, wild zwijn, wordt geadviseerd deze niet vrij te stellen omdat de soort niet in Noord-Brabant voor komt (nulstandsbeleid). In de praktijk komt de soort wel in het wild voor. Gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding van de soort en om aan te sluiten bij het huidige nulstandsbeleid, wordt de soort vrijgesteld.

Artikel 2.3 Tijdelijke vrijstelling voor buning, hermelijn en wezel

Ten opzichte van de eerdere landelijke vrijstelling, is voor drie soorten geen vrijstelling meer opgenomen. Om vertraging in de uitvoering van lopende projecten zo veel mogelijk te voorkomen en knelpunten bij het beoordelen van ontheffingaanvragen te minimaliseren, is voor deze drie soorten voorzien in een tijdelijke vrijstelling die geldt tot 1 oktober 2017. De vrijstelling geldt voor activiteiten en handelingen die in deze periode worden uitgevoerd.

¹ Besluit Vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten, artikel 16b.

Artikel 2.4 Vrijstelling vogels ter bescherming tegen landbouwwerkzaamheden

Onder de Ffwet gold² een vrijstelling voor, daarvoor bestemde en geschikte, activiteiten die worden uitgevoerd om vogels, hun eieren en niet vliegvlugge jongen te beschermen tegen landbouwwerkzaamheden en vee. Deze vrijstelling is met artikel 2.4 beleidsneutraal overgenomen.

Artikel 2.5 Vrijstelling amfibieën ter veiligstelling tegen het verkeer

Onder de Ffwet gold³ een vrijstelling voor het vangen en overzetten van beschermde amfibieën langs wegen. Deze vrijstelling is met artikel 2.5 op beleidsneutrale wijze overgenomen.

Artikel 2.6 Vrijstelling amfibieën voor onderzoek en onderwijs

Onder de Ffwet gold⁴ een vrijstelling voor de vroege ontwikkelingsfase van bepaalde amfibieën met het oog op gebruik bij onderzoek en onderwijs. Deze vrijstelling is met artikel 2.6 op beleidsneutrale wijze overgenomen.

Artikel 2.7 Vrijstelling voor bezit en vervoer van braakballen, losse veren en sterrenschot voor onderzoek en onderwijs.

Onder de Ffwet gold⁵ een vrijstelling om bepaalde producten van dieren te vervoeren met het oog op gebruik bij onderzoek en onderwijs. Deze vrijstelling is met artikel 2.7 op beleidsneutrale wijze overgenomen.

Artikel 2.8 Vrijstelling uitzetten dieren

Met de artikelen in deze paragraaf wordt voor bepaalde activiteiten een vrijstelling gegeven voor het vangen van dieren. Dit artikel geeft, onder voorwaarden, vrijstelling voor het uitzetten van de dieren die in dit kader zijn gevangen.

Artikel 3.2 Vrijstelling schadeveroorzakende soorten

Bij het aanwijzen van soorten is primair beoordeeld of kan worden aangesloten bij de soorten die onder het regime van de Ffwet, op grond van de Verordening vrijstellingen ex artikel 65 Flora- en faunawet 2007 van de provincie Noord-Brabant verontrust mochten worden.

Op grond van artikel 1, tweede lid, van de Verordening vrijstellingen ex artikel 65 Flora- en faunawet gold voor de benoemde vogelsoorten een vrijstelling voor 'opzettelijk verontrusten'. Deze vrijstelling gold ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren.

Ingevolge artikel 3.1 van de Wnb is alleen het opzettelijk verontrusten van vogels verboden, voor zover deze verontrusting van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Het opzettelijk verontrusten van vogelsoorten behoeft niet meer in deze vrijstelling te worden geregeld, nu vast staat dat verontrusting van deze soorten niet zal leiden tot een verontrusting die van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding. Voor een verdergaande vrijstelling – voor het vangen of doden - van genoemde vogelsoorten bestaat - gezien de bekende schadegegevens van deze soorten blijkend uit het Faunabeheerplan - vooralsnog geen aanleiding. Indien de betrokken soorten aantoonbaar belangrijke schade veroorzaken dan kan een ontheffing voor de bestrijding van deze schade worden aangevraagd.

² Besluit Vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten, artikel 16a.

³ Besluit Vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten, artikel 13.

⁴ Besluit Vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten, artikel 16.

⁵ Besluit Vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten, artikel 16.

Voor de vogelsoorten fazant en wilde eend geldt dat op grond van hun aanwijzing als 'wild' in de zin van de Wnb er voldoende mogelijkheden bestaan om schade tot een aanvaardbaar niveau te reduceren via de mogelijkheid van bejaging in het jachtseizoen.

Van de soorten die zijn of worden opgenomen in bijlage 4, staat vast dat zij in een gunstige staat van instandhouding verkeren.

Voor 'nationale soorten' (soorten aangewezen onder artikel 3.10 van de wet) geldt in het geheel geen wettelijk verbod meer op opzettelijk verontrusten. Voor de haas en de woelrat was in de Verordening vrijstellingen ex artikel 65 Flora- en faunawet 2007 van de provincie Noord-Brabant een vrijstelling voor het opzettelijk verstoren opgenomen. Het is gezien het vervallen van het verbod op opzettelijk verstoren van deze soorten niet nodig om een vrijstelling in een provinciale verordening op te nemen.

Voor de woelrat gold in de Verordening vrijstellingen ex artikel 65 Flora- en faunawet 2007 tevens een vrijstelling voor het doden. Deze vrijstelling wordt voortgezet in de onderhavige verordening. De vrijstelling die op basis van de Flora- en faunawet gold voor het vangen en doden van de veldmuis is in de Verordening natuurbescherming gecontinueerd.

De vrijstellingsmogelijkheid kan ook zien op het (op grond van de wet voor alle genoemde soorten verboden) vangen of doden van de aangewezen diersoorten, of het opzettelijk vernielen of beschadigen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen, nesten en/of eieren. Het is niet uit te sluiten dat in de praktijk, in de toekomst voor sommige soorten de wens of zelfs de noodzaak ontstaat tot een uitbreiding van de vrijstelling op grond waarvan met name genoemde soorten kunnen worden gevangen of gedood. Dit kan ook gelden voor vrijstelling tot het aantasten of verwijderen van vaste rust-, verblijf- of broedplaatsen van beschermde diersoorten.

Middelen, installaties of methoden waarmee vogels gevangen of gedood mogen worden, moeten op grond van artikel 3.3, vijfde lid, van de wet in de vrijstelling worden genoemd. Artikel 3.25, tweede lid van de wet bepaalt voorts dat de verordening de middelen moet aanwijzen waarmee beschermde dieren op grond van de provinciale vrijstelling mogen worden gevangen of gedood, of hun verblijfplaatsen, nesten of eieren worden vernield of weggehaald.

Bij de bepaling van de middelen - genoemd in bijlage 4 - waarmee vogels of andere dieren mogen worden gevangen of gedood is rekening gehouden met de in artikel 3.25, derde lid, van de wet opgenomen verplichting om de nadelige gevolgen voor het welzijn van de dieren zoveel mogelijk te beperken.

De jaarlijkse rapportageplicht over actueel gebruik van de vrijstelling maakt het voor Gedeputeerde Staten mogelijk om de staat van instandhouding van de soorten waarvoor de vrijstelling geldt te monitoren. Hiermee wordt invulling gegeven aan de verplichting genoemd in de artikelen 3.3, vijfde lid, onder c en 3.8, vijfde lid, onder c van de wet.

Hierbij moet worden bedacht dat door het plaatsen van soorten en handelingen op deze bijlage, waarmee een vrijstelling wordt bewerkstelligd, een bijdrage wordt geleverd aan het verlagen van de administratieve lasten, omdat voor deze handelingen geen ontheffingprocedure behoeft te worden doorlopen.

Het is ook om die reden dat aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid wordt toegekend om bijlage 4 te kunnen wijzigen. Wanneer daartoe aanleiding is kunnen Gedeputeerde Staten andere soorten aan de bijlage 4 toevoegen of van de lijst verwijderen. Het gaat dan met name om soorten waarvan is gebleken dat deze in belangrijke mate binnen een belangrijk deel van de provincie schade of overlast veroorzaken en waarbij het gaat om soorten waarvan – ook bij gebruik van vrijstellingen – de gunstige staat van instandhouding niet in het geding kan komen. Daarnaast kunnen Gedeputeerde Staten – onder andere als gevolg van nieuwe inzichten of kennis – ook de voorwaarden of toe te passen handelingen, middelen of methoden, alsmede de perioden waarbinnen de handelingen kunnen plaatsvinden in bijlage 4 wijzigen of aanvullen.

Artikel 3.3 Rust- en foerageergebieden ganzen en smienten

ganzenrust- en foerageergebieden zijn binnen de provincie aangewezen op basis van het ganzenbeleid. De essentie van het ganzenbeleid is dat de in ons land verblijvende beschermde inheemse ganzen gedurende de winter binnen ganzenrust- en foerageergebieden rust wordt geboden. Binnen de aangewezen gebieden moet zoveel mogelijk rust heersen en mogen de daar aanwezige ganzen niet worden verjaagd, gevangen of geschoten.

Wel blijft de mogelijkheid bestaan om binnen die gebieden jacht, populatiebeheer en schadebestrijding van andere diersoorten uit te voeren, echter onder de beperking dat daar aanwezige beschermde ganzen niet worden verontrust.

Degene die onder gebruikmaking van de vrijstelling op basis van artikel 3.2, eerste lid ganzen opzettelijk verstoort in de ganzenrustgebieden, overtreedt het verbod op het opzettelijk storen van vogels, als bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb omdat de verstoring van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding wordt geacht te zijn. Ook indien andere handelingen worden verricht, waaronder het opzettelijk verontrusten van andere diersoorten binnen de rustgebieden, en daarmee ook de op dat moment aanwezige ganzen worden verstoord, wordt dit beschouwd als een opzettelijke verstoring die van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding van deze ganzensoorten.

Artikel 3.4 Aanwijzing overlastsoorten binnen de bebouwde kom

Deze vrijstellingsmogelijkheid is gebaseerd op het per amendement toegevoegde artikel 3.16 in de wet.⁶ De mogelijkheid om vrijstelling te verlenen voor overlastsituaties is nieuw ten opzichte van de Ffwet. De Wnb voorziet nu in een aanvullende voorziening voor de aanpak van overlast in de bebouwde kom van gemeenten. Rijk en een provincie kunnen diersoorten aanwijzen die respectievelijk in het gehele land en in de desbetreffende provincie overlast veroorzaken in de bebouwde kom binnen de gemeentegrenzen. Vervolgens kunnen respectievelijk de Minister van Economische Zaken en Provinciale Staten aan gemeenten voor de respectievelijk door hem en door hen aangewezen soorten vrijstelling verlenen van beschermingsverboden in het kader van de bestrijding van overlast.

De Minister heeft vooralsnog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot aanwijzing van soorten op grond van dit artikel.

⁶ Kamerstukken II, 2014–2015, 33 348, nr. 46

Voor de bestrijding van overlast van vogels en diersoorten van Europees belang is het zaak dat is voldaan aan de eisen die respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn stellen. Dat betekent dat er sprake moet zijn van een belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of de veiligheid van het luchtverkeer (bij vogels) of een belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of een andere dwingende reden van groot openbaar belang (bij strikt beschermde soorten). De veiligheid van het wegverkeer is in dit verband een reden van openbare veiligheid in de zin van de beide richtlijnen.

Voor andere (nationaal beschermde) diersoorten ingevolge artikel 3.10 van de Wnb is overlastbestrijding, op basis van nationaal beleid, een onvoorwaardelijk toegestaan belang.

Bij de toepassing van de vrijstelling is het aan de gemeenten zelf om telkens te motiveren dat van een dergelijk belang in een concreet geval sprake is. Binnen de provincie Noord-Brabant zal, in geval het gaat om overlast binnen de bebouwde kom, worden gekozen voor het voorschrijven van een soortenbeheerplan, welke door gemeente dient te worden opgesteld en voor goedkeuring aan Gedeputeerde Staten wordt voorgelegd. Alleen indien er een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd soortenbeheerplan voorhanden is, kan gebruik worden gemaakt van de vrijstelling om overlast van soorten binnen de bebouwde kom te bestrijden. Gedeputeerde Staten zullen onder andere daartoe nadere voorwaarden stellen.

Artikel 3.5 Één-op-één beheermethode wilde zwijnen

Op grond van artikel 3.33, eerste lid, van de Wnb is het verboden om, bij de uitoefening van een ontheffing of vrijstelling en bij de uitvoering van een opdracht wilde zwijnen, reeën, damherten of edelherten te vangen of te doden door middel van drijven.

Op grond van artikel 3.33, tweede lid, van de Wnb kunnen provinciale staten bij verordening bepalen dat het drijven middels een één op één methode wel wordt toegestaan.

Ter uitvoering van het provinciale faunabeleid wordt het noodzakelijk geacht het opzettelijk verontrusten van wilde zwijnen, met het oogmerk deze dieren binnen het schootsveld van één geweerdrager te drijven, toe te staan. Deze toestemming geldt enkel indien de uitvoering geschiedt conform een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd faunabeheerplan.

Artikel 4.2 Werkgebied

In de provincie Noord-Brabant is één faunabeheereenheid en het werkgebied van deze faunabeheereenheid is de provincie Noord-Brabant. Hiermee blijft de huidige faunabeheereenheid en het werkgebied van de faunabeheereenheid gehandhaafd. Met de faunabeheereenheid in dit artikel wordt de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Brabant bedoeld.

Artikel 4.3 Bestuurssamenstelling

Een onafhankelijk voorzitter van de faunabeheereenheid wordt van belang geacht gezien de mogelijk tegenstrijdige belangen van de verschillende in het bestuur deelnemende partijen. Middels de in dit artikel opgenomen verplichting om een bestuursreglement op te stellen, dat de instemming behoeft van Gedeputeerde Staten, wordt voldoende geborgd dat de taken welke de faunabeheereenheid ten behoeve van de provincie Noord-Brabant uitvoert op een professionele en zorgvuldige wijze worden uitgevoerd.

Artikel 4.4 Taken en verantwoordelijkheden

De faunabeheereenheid heeft, naast het opstellen en vaststellen van een faunabeheerplan, eveneens de taak om de uitvoering van dit faunabeheerplan te coördineren. Tevens zal de faunabeheereenheid de aan haar verleende ontheffingen dienen uit te voeren of wildbeheereenheden of jachtaktehouders te machtigen om van de ontheffingen gebruik te maken. Voorts dient de faunabeheereenheid Gedeputeerde Staten te informeren over de uitvoering van het faunabeheerplan. Vanuit die coördinerende, registrerende en uitvoerende rol speelt de faunabeheereenheid een belangrijke rol in het faciliteren van de uitvoering van populatiebeheer en het bestrijden van schade aan landbouwgewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren of schade aan de fauna, dan wel het voorkomen van het ontstaan van dergelijke schade.

De wildbeheereenheden kunnen op verzoek van de faunabeheereenheid de activiteiten op het gebied van jacht, populatiebeheer en schadebestrijding coördineren.

Daarnaast is de faunabeheereenheid verantwoordelijk om haar eigen achterban, bestaande uit jachthouders en grondgebruikers, maar ook maatschappelijke belangenorganisaties die zitting hebben in het bestuur van de faunabeheereenheid, op voldoende en transparante wijze te informeren over haar taken en verantwoordelijkheden en de wijze waarop de faunabeheereenheid deze uitvoert.

Naast de taken en verantwoordelijkheden die aan de faunabeheereenheid op grond van de wet en deze verordening zijn toegekend kunnen Gedeputeerde Staten extra uitvoerende taken bij de faunabeheereenheid neerleggen. Het gaat daarbij nadrukkelijk alleen om uitvoerende taken die een relatie hebben met het faunabeheer binnen de provincie Noord-Brabant. Deze mogelijkheid wordt expliciet benoemd om – in geval van onvoorziene taken of problemen - de bestrijding van schade of overlast door in het wild levende diersoorten, deze situaties met voldoende snelheid en effectiviteit te kunnen aanpakken.

Artikel 5.2 Geldigheidsduur

Ingevolge het voorheen geldende Besluit faunabeheer gold dat het faunabeheerplan een geldigheidsduur heeft van ten hoogste 5 jaar (artikel 11 Besluit faunabeheer). Deze eis is met de intrekking van het Besluit faunabeheer komen te vervallen. Gelet op de samenhangende aanpak van populatiebeheer, schadebestrijding en de uitoefening van de jacht waarin het faunabeheerplan voorziet, is het van belang dat het faunabeheerplan voor verschillende jaren geldig is. Daarom is bepaald dat faunabeheerplan een maximale geldigheidsduur heeft van 6 jaar. Hiermee wordt aangesloten op de looptijd van andere planperioden, zoals Natura 2000-beheerplannen, zodat het faunabeheerplan hierop afgestemd kan worden. De faunabeheereenheid kan het faunabeheerplan ook tussentijds wijzigen, bijvoorbeeld als ontwikkelingen in dierenpopulaties of ontwikkelingen in schade daartoe aanleiding geven.

Artikel 5.3 Reikwijdte

Deze minimale oppervlakte eis heeft als reden dat er voor een oppervlakte kleiner dan 5.000 hectare geen bestendige beheermaatregelen ten aanzien van in het wild levende soorten kunnen worden getroffen. Uitgangspunt van het systeem van faunabeheer is dat er in een bepaald gebied gedurende een langere periode integraal beheer wordt gevoerd. Om dat te bereiken moet het faunabeheerplan gelden voor een deel van het werkgebied van de faunabeheereenheid dat groot genoeg is om een verantwoord en duurzaam faunabeheer te kunnen voeren in samenhang met schadebestrijding en de uitoefening van de jacht.

Daarnaast is bepaald dat een faunabeheerplan in situaties als bedoeld in artikel 3.13, derde lid, van de wet ook betrekking kan hebben op gebieden die buiten de provincie Noord-Brabant zijn gelegen. Het gaat daarbij om situaties waarin specifiek door de minister aangewezen diersoorten een zodanige omvang van leefgebieden hebben dat die over de grenzen van de provincie kunnen liggen. Naar verwachting zal dit vooral gaan om grote wilde inheemse hoefdieren.

Artikel 5.4 tot en met 5.8 eisen faunabeheerplan

De eisen die in artikel 5.4 gesteld zijn, zijn grotendeels dezelfde eisen die voorheen golden op grond van artikel 10 van het Besluit faunabeheer. Het faunabeheerplan heeft ingevolge de Wnb een brede functie gekregen en heeft betrekking op populatiebeheer, schadebestrijding en de uitoefening van de jacht. Onder regie van de faunabeheereenheid worden deze inspanningen bij het opstellen van het faunabeheerplan op elkaar afgestemd. In de artikelen 5.5 tot en met 5.8 worden aanvullende eisen gesteld.

Artikel 6.2 Oppervlakte en begrenzing

De werkgebieden van de wildbeheereenheden dienen van voldoende omvang te zijn voor een effectieve invulling van de werkzaamheden. Wanneer de werkgebieden van de wildbeheereenheden te klein zijn, dan zal de uitvoering van het beheer onvoldoende samenhangend zijn en onvoldoende kunnen worden gecoördineerd. Daarom is gekozen voor een aanpak waarbij de wildbeheereenheden van voldoende omvang zijn (minimaal 5000 ha) om planmatig en duurzaam faunabeheer te kunnen uitvoeren.

Er zijn wildbeheereenheden met een werkgebied dat provinciegrensoverschrijdend is. Voor een goede uitwerking van het provinciale faunabeleid en een controleerbaar faunabeheer wordt dit niet wenselijk geacht omdat een wildbeheereenheid dan met verschillende provinciale kaders moet werken.

Omdat er enkele wildbeheereenheden bij de inwerkingtreding van de Wnb mogelijk nog niet voldoen aan de oppervlakte-eis, kunnen Gedeputeerde Staten - als overgangsmaatregel - ontheffing verlenen van deze minimale oppervlakte-eis, om de betreffende wildbeheereenheden de gelegenheid te geven voor een korte periode allereerst de samenwerking te zoeken met een naburige wildbeheereenheid. Het uiteindelijke doel is wel dat binnen twee jaar na inwerkingtreding van de wet alle wildbeheereenheden binnen de provincie Noord-Brabant voldoen aan de minimale oppervlakte-eis als opgenomen in het eerste lid. Daarom kunnen Gedeputeerde Staten slechts voor een beperkte periode ontheffing verlenen van de in het eerste lid gestelde oppervlakte-eis.

Artikel 6.3 Statuten

Wildbeheereenheden zijn opgericht ten tijde van de Jachtwet. De Wnb beoogt dat de wildbeheereenheden een belangrijkere en stevigere rol krijgen in het faunabeheer in de regio. Daarbij wordt voorgeschreven dat een wildbeheereenheid de rechtsvorm van een vereniging heeft.

Ook stelt de wet in artikel 3.14 de voorwaarde dat jachthouders met een jachtakte zich met anderen organiseren in een wildbeheereenheid ter uitvoering van het door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan en om te bevorderen dat een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, bestrijding van schadeveroorzakende dieren en jacht worden uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders.

Voor zover de wildbeheereenheden binnen Noord-Brabant nog niet voldoende zijn georganiseerd in de vorm van een vereniging, volgt uit artikel 6.3 dat zij hiertoe stappen ondernemen. Tevens volgt uit artikel 6.3 dat de besturen van de wildbeheereenheden nagaan in hoeverre de statuten van de

vereniging in overeenstemming zijn met de eisen die voortvloeien uit de wet. Indien blijkt dat de bestaande statuten daar niet voldoende bij aansluiten, krijgen zij de gelegenheid deze statuten binnen 6 maanden na inwerkingtreding van de wet aan te passen.

De wildbeheereenheden kunnen op verzoek van de faunabeheereenheid de activiteiten op het gebied van jacht, populatiebeheer en schadebestrijding coördineren.

Inzake het lidmaatschap van de wildbeheereenheden volgt uit artikel 3.14, eerste lid, van de Wnb dat jachthouders met een jachtakte zich dienen te organiseren binnen de wildbeheereenheid waar de gronden van de jachthouder gelegen zijn. Hieruit volgt dat in elk geval deze jacht(akte)houders zonder onnodige beperkingen lid moeten kunnen worden van de betreffende wildbeheereenheid of wildbeheereenheden. Het is dan ook ongewenst dat jachtaktehouders, indien zij een verzoek doen om lid te worden van een wildbeheereenheid, zonder goede gronden dit lidmaatschap wordt geweigerd of dat er onderscheid wordt gemaakt in voorwaarden waaraan een lidmaatschap moet voldoen. Daarbij is het uiteraard wel toegestaan dat aan een lidmaatschap van de vereniging eisen of voorwaarden worden gesteld om ook daadwerkelijk binnen verenigingsverband mee te werken aan activiteiten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een faunabeheerplan en waarbij de inzet van het betreffende lid gewenst is. Hierbij kan worden gedacht aan de voorwaarde dat van de leden in elk geval verwacht wordt dat zij binnen redelijke kaders en inzet deelnemen aan de door de wildbeheereenheid georganiseerde (trend)tellingen.

Artikel 6.4 Tellingen en registratie

In het faunabeheerplan is geregeld welke gegevens verzameld dienen te worden ter onderbouwing van ontheffingen, of vrijstellingen voor het faunabeheer en de jacht. Deze gegevens worden voor een belangrijk deel verzameld door de wildbeheereenheden en hun leden. Om de verantwoordelijkheid hiervan neer te leggen bij de organisatie die deze gegevens verzameld krijgt de wildbeheereenheid hierin een coördinerende taak.

Artikel 6.5 Informatieverstrekking

De faunabeheereenheid heeft de taak tot het opstellen en vaststellen van een faunabeheerplan. Alvorens een faunabeheerplan vast te stellen hoort de faunabeheereenheid de binnen haar werkgebied werkzame wildbeheereenheden over de inhoud van het plan. Dit houdt in dat ook een wildbeheereenheid zelfstandig kennis en data moet verzamelen over de fauna in haar werkgebied waarop het faunabeheerplan betrekking heeft.

Daarnaast wordt van de faunabeheereenheid verwacht dat zij jaarlijks verslag uitbrengt over de uitvoering van het faunabeheerplan. Voor de aanlevering van de noodzakelijke of gewenste informatie is de faunabeheereenheid afhankelijk van de door jachtaktehouders of jachthouders aangeleverde informatie. Het is aan de wildbeheereenheden om deze informatie van de aangesloten leden te verzamelen of er voor te zorgen dat deze informatie beschikbaar wordt gesteld via (geautomatiseerde) registraties.

Daarnaast is het aan de wildbeheereenheden om haar leden te informeren over toegestane handelingen, geldende regelgeving in haar eigen gebied. Dit voor zover deze informatie niet direct door of namens de faunabeheereenheid bij de individuele en aangesloten leden kan worden verstrekt. Deze regels zijn nadrukkelijk in de verordening opgenomen om te borgen dat met name de individuele jachtaktehouders binnen het werkgebied van de wildbeheereenheid altijd op de hoogte kunnen zijn van nieuwe ontwikkelingen en regels en dat daarmee wordt voorkomen dat de

aangesloten jachtaktehouders onbedoeld in strijd handelen met geldende vrijstellingen, opdrachten, ontheffingen en/of een vastgesteld faunabeheerplan.

Artikel 7.1 Aanvraag

In artikel 7.1 wordt de elektronische wijze van indiening van een aanvraag om tegemoetkoming in schade veroorzaakt door natuurlijk in het wilde levende beschermde diersoorten geregeld. Op grond van artikel 4:1 Algemene wet bestuursrecht moet de voorwaarde van elektronische indiening van een aanvraag bij wettelijk voorschrift worden geregeld.

Vereist is dat de schade zo spoedig mogelijk (binnen 7 werkdagen) bij Gedeputeerde Staten wordt gemeld. In de praktijk zal dit bij BIJ 12 zijn. BIJ12 is dan in de gelegenheid een taxateur ter plaatse een onderzoek naar de schadeveroorzakende diersoorten en de omvang van de schade te laten instellen. Een consultant faunazaken van BIJ12 kan dan ook adviseren hoe verdergaande schade kan worden voorkomen of beperkt. Aanvragen die later dan 7 werkdagen na constatering van de schade zijn ingediend worden afgewezen. Op basis van een pro forma/onvolledige aanvraag is het niet mogelijk om een goede beoordeling te doen van de aanvraag. Dergelijke aanvragen zullen dus niet worden gezien als een aanvraag om een tegemoetkoming.

Artikel 7.2 Taxatie van de schade

Artikel 7.2 regelt in samenhang met de door Gedeputeerde Staten vast te stellen beleidsregels de wijze waarop de schade wordt vastgesteld. BIJ12 heeft een raamovereenkomst met taxatiebureaus die schade veroorzaakt door in het wild levende beschermde dieren taxeren.

De taxateur zal zijn bevindingen direct na de eindtaxatie bij de grondgebruiker achter laten of deze zo spoedig mogelijk toesturen. Voorzien is in de mogelijkheid dat de aanvrager zijn opmerkingen over de taxatie kan vermelden, dat de taxateur die opmerkingen van commentaar voorziet en dat de aanvrager kennis kan nemen van het commentaar van de taxateur.

Artikel 8.2 Vrijstelling meldings- en herplantplicht

Eerste lid, onder a

Onder de Boswet kon ontheffing van de herplantplicht worden verleend met het oog op het herstel van natuurlijke vennen. Dit was geregeld in de Nota Open Bos. Dit beleid wordt voortgezet en in die zin verruimd dat het onder een generieke vrijstelling is gebracht.

Aan oevers van open water in natuurgebieden kunnen waardevolle vegetaties aanwezig zijn. Door beschaduwing en bladval kunnen deze vegetaties in hun ontwikkeling worden bedreigd, dit is vooral het geval bij oevers van stilstaand water. Om de ontwikkeling van oevervegetaties niet in de weg te staan is men voor het verwijderen van houtopstanden op oevers van zowel vennen als poelen, vrijgesteld van de meldings- en herplantverplichting. De maatvoering van 30 meter moet gezien worden als een gemiddelde. Het is dus toegestaan om die zone rondom het water plaatselijk breder of smaller te maken.

Eerste lid, onder b

Indien een velling noodzakelijk is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig een onherroepelijk bestemmingsplan of een provinciaal inpassingsplan en er is daarbij een planologische compensatie vereist, dan is het niet redelijk ook nog via de Verordening natuurbescherming een herplantverplichting te eisen. In die gevallen is de herplantverplichting voldoende gewaarborgd en is vrijstelling verleend van de meldings- en herplantplicht.

Eerste lid, onder c

Op grond van artikel 4.1, onder h, van de wet valt het telen van bepaalde snelgroeïende boomsoorten voor de productie van houtige biomassa, niet onder de werkingssfeer van paragraaf 4.1: Houtopstanden. Onder de Boswet gold een soortgelijke regeling, namelijk de Regeling meldings- en herplantplicht. Op grond van die regeling was het mogelijk om snelgroeïende boomsoorten te kweken voor biomassa of houtproductie zonder dat men gehouden was aan de meldings- en herplantverplichting bij het oogsten van het hout. Er was in die regeling geen minimaal aantal bomen aangegeven zoals dat nu wel het geval is.

Om het bestaande beleid voort te kunnen zetten, is in de verordening een vrijstelling van de meldings- en herplantplicht opgenomen voor snelgroeïende boomsoorten voor de productie van hout, of voor biomassa op kleinere schaal, dan genoemd in artikel 4.1, onder h, van de wet.

Artikel 8.4 Termijnen voor vellingsmelding

De termijn voor het indienen van een melding is noodzakelijk om het bevoegde gezag de mogelijkheid te geven te controleren of de melding voldoet aan de gestelde eisen én om ter plaatse een inspectie te kunnen uitvoeren om te bezien of er geen bezwaren bestaan tegen de velling. Indien dit het geval is kunnen Gedeputeerde Staten een verbod tot vellen opleggen (Kapverbod).

Artikel 8.6 Eisen herbepanting

Het doel van deze eisen is om de hoofddoelstelling van dit onderdeel van de wet vorm te geven; het in stand houden van de totale oppervlakte aan houtopstanden in Nederland. Daarnaast is ook de kwaliteit van de houtopstanden van belang. Daarbij wordt gelet op de doelstellingen die de betreffende houtopstand kent. Van belang is bijvoorbeeld dat de houtopstand de functies voor natuur, landschap, houtproductie en recreatie in zekere mate evenwichtig kan vervullen. Gelet op deze punten dient het begrip "bosbouwkundig verantwoord", breed uitgelegd te worden. Het gaat niet alleen om de houtteeltkundige kwaliteit van de houtopstand, maar ook om de natuur- en landschappelijke waarde. Dat roept ook de vraag op of de herplant van de houtopstand op enige manier ook een relatie dient te hebben met de gevelde houtopstand. De Boswet stelde in de toelichting dat de herplant in verhouding diende te staan tot het gevelde. Deze koppeling wordt nu ook weer aangebracht. Derhalve is in artikel 8.6 onder f, gesteld dat de houtopstand tenminste vergelijkbare ecologische en landschappelijke waarden moet kunnen vertegenwoordigen. Hiermee wordt niet bedoeld dat er precies dezelfde soorten geplant moeten worden als er voor de velling aanwezig waren. Wel is het de bedoeling dat een houtopstand die een ecologische waarde vertegenwoordigde ook na herplant weer ecologische waarden kan herbergen. Hierbij is het toegestaan deze ecologische waarden uit te wisselen. Zo kan bijvoorbeeld een inheemse loofboomsoort vervangen worden door een andere inheemse loofboomsoort.

Het vellen van een houtopstand kan grote impact hebben op de omgeving. Het is daarom van belang deze op zo kort mogelijke termijn te herstellen, zodat de functie die de houtopstand vervult ook snel weer hersteld wordt. Derhalve worden er eisen gesteld aan de oppervlakte, de te kiezen soorten (het kunnen vormen van een volwaardige duurzame houtopstand) en het spoedig in sluiting kunnen komen van het kronendak. Dit laatste behelst dat er voldoende en kwalitatief goed plantmateriaal gebruikt dient te worden of dat er voldoende zaailingen aanwezig zijn. Voor snel groeiende soorten is minder plantmateriaal per hectare nodig dan voor langzaam groeiende soorten.

Het kunnen vormen van een duurzame en volwaardige houtopstand behelst dat soorten die gebruikt worden volledig tot wasdom kunnen komen op de bodem waarin ze geplant worden. Het planten van meer-eisend naaldhout (fijnspar, douglas) op droge arme zandgronden zal bijvoorbeeld niet leiden tot

een duurzame houtopstand, omdat bomen mogelijk voortijdig afsterven en/of niet tot volle wasdom kunnen komen vanwege de grondkwaliteit. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor het gebruik van beuk op bodems met hoge stagnerende grondwaterstanden. Vandaar dat bij compensatie van de herplant ook wordt geëist dat de herplant plaatsvindt op een locatie met dezelfde grondkwaliteit.

Met het oog op een evenwichtige functievervulling worden sierheesters, tuinsoorten, naaldhoutsoorten - met het doel deze te telen als kerstbomen - en soorten die een gevaar vormen voor de biodiversiteit, uitgesloten. Bij het laatste wordt gedacht aan soorten als Amerikaanse vogelkers (*prunus serotina*), die gezien het woekerende karakter inheemse vegetaties volledig kan verdringen. Gezien de vele soorten die er zijn, in combinatie met meestal zeer specifieke gebiedsomstandigheden, komt Gedeputeerde Staten hier een hoge mate van beoordelingsvrijheid toe.

Natuurlijke verjonging

Het is mogelijk aan de herplantverplichting te voldoen door natuurlijke verjonging. Hierbij wordt gebruik gemaakt van spontane opslag van boomsoorten, veelal uit zaad van bomen die in de buurt staan. Daarnaast is een mix mogelijk van aanplant en natuurlijke verjonging. Gebruik maken van natuurlijke verjonging is goedkoper dan aanplant, maar het is moeilijker stuurbaar. Zo kan het zijn dat niet binnen drie jaar aan de herplantplicht wordt voldaan omdat het enige tijd duurt voordat er spontane bosopslag ontstaat. In dergelijke gevallen is het mogelijk om uitstel van de herplantplicht aan te vragen.

Artikel 8.7 Ontheffingen

Eerste lid

Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van de reguliere termijn voor het indienen van een melding (wachtverplichting). Dit is mogelijk als niet langer kan worden gewacht met het uitvoeren van een velling. Dit kan het geval zijn indien de veiligheid in het geding is bij overhangende bomen door stormschade of indien een boomziekte is geconstateerd waarbij snel handelen noodzakelijk is. Tevens kan een aanvraag worden gedaan om de melding met maximaal één jaar te verlengen. Dit was in de Boswet niet geregeld maar het kwam regelmatig voor dat vellingen door omstandigheden niet (tijdig) konden worden uitgevoerd waardoor de gehele melding nogmaals moest worden ingediend. Door de mogelijkheid op te nemen de melding te verlengen worden administratieve lasten voor de melder verminderd.

Tweede lid

Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing van de herplantplicht verlenen in een aantal gevallen. Dit heeft veelal te maken met het verwijderen van, door natuurlijke ontwikkeling ontstane begroeiing op specifieke terreintypen. De bepalingen rondom deze ontheffingsmogelijkheden vinden hun oorsprong in de Nota Open Bos. Hoewel de status van deze nota veel besproken is, heeft het toch jaren als bruikbare richtlijn gefungeerd bij het verlenen van ontheffingen in voorkomende gevallen. De, voor Noord-Brabant, van toepassing zijnde onderwerpen zijn dan ook overgenomen in deze verordening:

-Heideterreinen en stuifduinen

Onder de Boswet was het bestaand beleid om voor het herstel van volgelopen heideterreinen en stuifduinen een ontheffing van de herplantplicht te verlenen.

Doel ervan is om heideherstel mogelijk te maken en om te zorgen dat de stuifduinen hun open karakter behouden. Hierbij wordt wel een link gelegd met de vastgestelde ambitiekaart als onderdeel van het Natuurbeheerplan en de maatregelenkaart biodiversiteit en leefgebieden.

-Omvorming naar ander natuur(sub)doeltype dan bos

Om het mogelijk te maken de provinciale natuurdoelen te behalen is het mogelijk om bij omvorming van bos naar een ander natuur(sub)doeltype ontheffing van de herplantplicht te krijgen. Hierbij wordt eveneens gekeken naar de vastgestelde ambitiekaart als onderdeel van het Natuurbeheerplan en de maatregelenkaart biodiversiteit en leefgebieden.

-Cultuurhistorische, aardkundige of archeologische omstandigheden

Op grond van cultuurhistorische, aardkundige of archeologische overwegingen kan het mogelijk niet wenselijk zijn dat ter plaatse aan de herplantverplichting wordt voldaan. Een voorbeeld hiervan is het vrijstellen van een molenbiotoop, het herstel van een zicht-as op een buitenplaats of landgoed, of het vrijzetten van een oude grafheuvel in het bos. Het gaat hier om kleinschalige ingrepen van minder dan 50 are.

Derde lid

Compensatie wordt toegestaan mits men voldoet aan het gestelde in artikel 8.6 én de aanvullende eisen die zijn genoemd in artikel 8.7, derde lid.

Het is niet toegestaan om beplantingen die een belangrijke ecologische of landschappelijke functie vervullen, elders te herplanten. Doel hiervan is het tegengaan van een verdere ecologische of landschappelijke verschraling van het landelijk gebied. Bij landschapselementen en kleine houtopstanden moet bijvoorbeeld gedacht worden aan houtwallen of -singels, lanen, en kleine bosjes gelegen in het landelijk gebied. Een verschil met het kapverbod is, dat in deze gevallen wel velling is toegestaan, maar dat de houtopstand op de plaats van de velling dient terug te komen.

Dit is ook het geval indien er sprake is van (zeer) oude bosgroeiplaatsen. Hier kan velling wel worden toegestaan maar is het niet wenselijk dat de groeiplaats wordt aangetast.

Door de bodem te bewerken kunnen ecologische en organische processen worden verstoord waardoor de bosgroeiplaats wordt vernietigd. Ook het rooien van de boomstronken kan dit teweeg brengen en is daarom niet wenselijk op dit soort ecologisch waardevolle locaties.

Voorheen kon compensatie plaatsvinden in Noord-Brabant of Limburg, dit was geregeld in het 'Besluit verplichting herbeplanting artikel 3 Boswet'.

In tegenstelling tot andere provincies heeft Noord-Brabant er voor gekozen om deze bepaling te handhaven vanwege het feit dat op de grens tussen Noord-Brabant en Limburg enkele bosgebieden aanwezig zijn. Een grens door deze gebieden met beperkingen voor compensatiemogelijkheden zou het beheer niet ten goede komen.

De eis dat herplant plaats vindt in of aan een boskern, indien de velling heeft plaats gevonden in of aan een boskern is niet nieuw, dit was ook beleid onder de Boswet. De reden daarvoor is het tegengaan van versnippering van bosgebieden. Het is wel mogelijk om de herplant op andere grond te laten plaatsvinden dan de grond waarop de velling heeft plaatsgevonden, mits dit dan gebeurt op grond die is gelegen aan dezelfde of een andere boskern.

Indien herplant op andere grond plaats vindt dan op de grond waarop geveld is (compensatie) dan worden nadere eisen gesteld betreffende omvang, vorm en locatie van de houtopstand. Artikel 8.7, derde lid, onder d, regelt dat er geen beplanting van grond mag plaatsvinden waar reeds beschermde natuurwaarden aanwezig zijn. Het bebossen van hoogwaardige natuurterreinen zoals heideterreinen of weidevogelgebieden is derhalve niet toegestaan.

Indien er al sprake is van een herplantplicht op een bepaalde locatie, dan kan hier niet nogmaals gecompenseerd worden, omdat daarmee de totale bosoppervlakte zou verkleinen. Zo is het ook niet toegestaan om te compenseren op plaatsen waar reeds compensatieverplichtingen liggen die op grond van andere wetgeving zijn ontstaan.

Vierde lid

Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van de reguliere termijn waarbinnen de herplant plaats dient te vinden. Dit is mogelijk indien gebruik wordt gemaakt van natuurlijke verjonging, hierbij kan het zijn dat het enige tijd duurt voordat er spontane bosopslag ontstaat.

Ook kan gedacht worden aan extreme weersomstandigheden waardoor het niet mogelijk is om tijdig aan de herplant te voldoen.